Algemene Beschouwingen Kadernota 2025 - 2028 GroenLinks Partij van de Arbeid

Als samenleving staan we, nog steeds, voor grote uitdagingen: woningnood, problemen in de jeugdzorg, oorlog in Oekraïne, Gaza en andere delen van de wereld (meer dan 100 gewapende conflicten) met grote stromen vluchtelingen, zichtbare effecten van de klimaatverandering, arbeidsmarktkrapte en voor steeds meer mensen een aanzienlijk grotere opgave om rond te komen. Zaken waar we ook in de kadernota de effecten van zien. Tevens zijn wij ervan overtuigd dat de nieuwe regering van een zeer divers gezelschap haar sporen zal achterlaten in onze gemeentefinanciën. Of het ravijnjaar nu 2026 of 2025 wordt, de nieuwe financieringssystematiek zal een negatief effect hebben op de meerjarenbegroting en mogelijk grote schommelingen laten zien. Ten aanzien van de gemeentefinanciën vindt GroenLinks Partij van de Arbeid het belangrijk dat de jaarrekening in balans is, dat er voldoende reserves zijn om schommelingen op te vangen, we kunnen sparen voor grote projecten en dat we tegelijkertijd niet onnodig geld oppotten. Jarenlang hebben we het indexcijfer kunstmatig lager gehouden dan het landelijke cijfer. Dat is geen houdbare situatie, zeker gezien de opgaven waar we als gemeenschap voor staan. Per programma lichten wij de aandachtspunten toe die voor ons (extra) nadruk of aandacht verdienen.

1. Eigentijds bestuur en dienstverlening op maat

Er wordt veel aandacht besteed aan het vroegtijdig betrekken van inwoners en andere partijen bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid. Wat wij missen is dat er te vaak niet uitgelegd wordt wat er met de input is gedaan. Nu lezen de inwoners en andere partijen het in de raadsstukken, ze worden ermee overvallen en trekken hun conclusie; een onbetrouwbare overheid. Het tegenovergestelde van dat wat wij als gemeenteraad willen bereiken.

Nog steeds zijn de acties rondom de aanpak van ondermijnende criminaliteit te algemeen. Het college werkt aan het bewustzijn bij inwoners, ondernemers en eigen organisatie op thema's als radicalisering, mensenhandel en cybercriminaliteit door; (nu volgt de letterlijke tekst) *'We doen dat bijvoorbeeld door voorlichting en het inrichten van platforms om intern signalen te delen enzovoort.'* Hoezo we gebruiken heldere taal?

We begrijpen dat met het groeien van onze gemeente en de ambities die we nastreven de organisatie meegroeit. Het vinden en binden van de juiste mensen op de juiste plek is een behoorlijke uitdaging en kostbaar. Echter deze investeringen in menskracht en financiën zullen en moeten zich terugbetalen in de resultaten.

2. Sociaal Etten-Leur

Nog steeds zijn er problemen in de jeugdzorg als het gaat om de toename van het gebruik en dus ook van de kosten. Er moet meer ingezet worden op het voorkomen van het gebruik. Enerzijds door het normaliseren van niet te onderschatten problemen waar ouders met opgroeiende kinderen tegenaan lopen en hen daar op een laagdrempelige manier mee te helpen. Anderzijds door het tijdig herkennen van mogelijke problemen die nog in ontwikkeling zijn bij de jongeren. Preventie en voorlichting kunnen daarbij ondersteunen. Als daarnaast nog extra middelen nodig zijn om de Hervormingsagenda Jeugd in de regio uit te rollen, dan vindt het college onze fractie aan zijn zijde.

Het college geeft in de Kadernota aan dat er extra aandacht komt voor Jeugd en Senioren. Over deze laatste groep, die met de vergrijzing van de totale bevolking steeds groter wordt en daarmee ook de daaraan gekoppelde gevolgen, benoemt het college enkele doelen. Echter, we leven met elkaar wel steeds langer maar de kwaliteit van leven wordt zeker op latere leeftijd steeds minder. Het beroep dat daardoor op de gezondheidszorg en zorg in het algemeen gedaan wordt neemt ook toe. Al die aspecten, zoals onder andere; langer thuis wonen, eigen regie en zelfredzaamheid, groeiend aantal mensen met dementie, mobiliteit, eenzaamheid, zorg en zorgen voor elkaar, vragen om specifiek beleid, Ouderenbeleid! GroenLinks Partij van de Arbeid wil dat het college daar werk van maakt. De aanzet heeft het college reeds gemaakt.

Nog maar enkele jaren geleden hebben we als gemeente het Primaire Onderwijs voorzien van bijna allemaal nieuwe scholen en zijn de overige scholen gemoderniseerd. De kosten waren bij elkaar meer dan 30 miljoen. Daar heeft GroenLinks PvdA mee ingestemd en we zijn trots op deze investering die de leerlingen van het PO moeten helpen zich voor te bereiden voor hun toekomst. Echter met de teruglopende leerlingaantallen in het PO zijn wij nog niet overtuigd dat er een nieuw huisvestingsplan met de nodige investeringen voor 2025 en verder moet komen, mogelijk afgezien voor de leerlingen van de nieuwe wijk Haansberg. Wij zouden graag eerst een korte nota ontvangen van het college voordat met dit huisvestingsplan wordt begonnen.

Als sociaal cement in de maatschappij hebben we ook sportverenigingen hard nodig. Ze moeten toegankelijk en beschikbaar blijven. Buitensporige huurverhogingen vanuit de gemeente dragen daar niet aan bij en we moeten waken voor het verleggen van problemen, die van de gemeente naar de sportverenigingen. Het college moet in overleg met hen om samen een meerjarige huurprijsverhoging te bepalen die te behappen en waarop door hen te anticiperen is.
Dat sociaal cement geldt ook voor de cultuursector binnen onze gemeente. Mensen genieten van het kijken, luisteren naar en het beleven en maken van cultuuractiviteiten. De Nobelaer speelt daar een grote rol in. Net als de sportaccommodaties en het zwembad kost het hebben van dit soort voorzieningen geld, veel geld. In de kadernota wordt aangekondigd dat het doorvoeren van de reeds doorgeschoven bezuiniging ten koste zal gaan van de gemaakte prestatieafspraken. Als de gemeenteraad tegelijkertijd blijft aandringen op het ontwikkelen van meer commerciële activiteiten (wat geld moet opleveren), dan gaat dat ten koste van de sociaalmaatschappelijke activiteiten van onze inwoners en dus ook van hun gezondheid! Wij willen het onderzoek afwachten dat de Nobelaer op dit moment doet om de eventuele bezuiniging dan te bepalen.

Het stemt hoopvol te lezen dat het college zoekt naar mogelijkheden om de armoedeval te beperken. Deze wordt veroorzaakt door uit te stromen van een uitkering naar betaald werk. Door de inkomensgrens te verhogen kan er langer een inkomenstoeslag worden toegewezen. Bestaanszekerheid is waar we naartoe moeten werken, landelijk maar ook zeker lokaal. Het hebben van schulden helpt daar niet aan mee. Het veroorzaakt zorgen, stress en ziekte. Deze mensen hebben hulp nodig met schuldsanering, verstrekken van leningen tegen sociale voorwaarden én het afkopen van schulden. Landelijk onderzoek laat zien dat deze maatregelen andere maatschappelijke kosten voorkomen.

De bedragen die genoemd worden in de Beleidsnota Maatschappelijke Accommodaties voor het (ver-) nieuwen van maatschappelijke accommodaties moeten gezien worden als een ‘richtprijs’, als een kader heeft het college gezegd in de raadsvergadering van 17 juni. Volgens GroenLinks Partij van de Arbeid kunnen de organisaties die daarin gehuisvest worden dit zelf, en veel beter en goedkoper dan de gemeente. In een soortgelijk ‘particulier opdrachtgeverschap’ kunnen die organisaties in overleg met het college samen de kaders en het budget bepalen. Dit is niet alleen verstandig voor de gemeentelijke financiën maar het stimuleert ook het verenigingsgevoel. Ze zijn dan met recht trots op hun gebouw en zullen er goed voor zorgen.

3. Ruimte voor wonen en leven
De nieuwe wijk Haansberg wordt weer een zeer ambitieuze wijk, klaar voor de toekomst. Zo was Schoenmakershoek de eerste wijk in Etten-Leur en misschien wel landelijk die volledig gasloos is aangelegd. Daarna volgde de Streek met nul op de meter woningen en nu gaan we voor nieuwe zeer duurzame technieken als biobased en circulair bouwen. Google maar eens op deze technieken. Daarnaast wordt het lopen en fietsen gestimuleerd door het aanleggen van goede verbindingen en het bezit van een auto ontmoedigd door de parkeerruimte te beperken. Er is veel groen met mogelijkheden om veel water op te vangen bij periodes met hevige regen. Helemaal naar de al jaren bestaande wensen en visie van GroenLinks Partij van de Arbeid. Mensen die in deze wijk gaan wonen realisten die een bijdrage willen leveren aan een betere wereld met minder CO2-uitstoot, gezondere inwoners die samen willen werken en naar elkaar omkijken. Wij worden daar heel blij van.

Met het nog vast te stellen groenplan verwachten wij dat er in heel Etten-Leur meer aandacht komt voor klimaat-adaptief groen. Door meer bomen in de straten wordt het koeler in de stad, wordt CO2 (stikstof) opgenomen en omgezet in zuurstof en wordt fijnstof uit de lucht gefilterd. De gemeente moet het goede voorbeeld geven en de gevel van het gemeentehuis vergroenen. Met ‘kan niet’ nemen wij geen genoegen.

Afval dumpen en het illegaal bijplaatsen van afval bij de containers is praktisch iedereen een doorn in het oog. Behalve natuurlijk bij de daders. Zij dienen betrapt of opgespoord te worden en een vette bekeuring te krijgen. Actief onderzoek doen door onze handhavers moet deze ergernis nummer 1 doen afnemen.

Behalve het huisvesten van bijzondere doelgroepen moet er ook gestuurd worden op het integreren, het opvangen en meedoen met de overige inwoners. Het samenleven van diverse culturen geeft een extra dimensie en meer begrip voor elkaars situatie. Dat is beter dan dat ze vereenzamen en aan hun lot worden overgelaten.

4. Economie en werk
GroenLinks Partij van de Arbeid wenst voor iedereen werk en/of een zinvolle dagbesteding met als resultaat bestaanszekerheid en voldoening. Daarvoor hebben we een sterke en duurzame lokale economie nodig. In overleg met onze regionale buurgemeenten bepalen we de schaal van de bedrijventerreinen en het soort bedrijven dat zich daar kan vestigen. De grenzen voor grootschalige logistieke en procesmatige bedrijven (bijvoorbeeld Isover) zijn binnen Etten-Leur bereikt. We willen inzetten op het revitaliseren en het up to date houden van onze bedrijventerreinen. Het actief grond aankopen, saneren en opnieuw uitgeven maakt daar onderdeel van uit. Ook op de bedrijventerreinen moet ruimte zijn voor duurzaam groen en wateropslag. We ondersteunen de ondernemers om te komen tot een circulair bedrijfsproces waarbij geen afval meer bestaat, maar alleen goederenstromen die hergebruikt kunnen worden. Dit wordt een nieuwe economie met nieuwe werkgelegenheid. Energie wordt zoveel mogelijk voor de eigen bedrijfsvoering opgewekt of doorgeleverd naar andere bedrijven of huishoudens in de buurt.
Een levendig, sfeervol centrum en een aantrekkelijk, rustig buitengebied met mooie wandel- en fietsroutes stimuleert de bezoekersaantallen van toeristen en recreanten. Daar moet extra op ingezet worden met lokale ondernemers en organisaties die daar gezamenlijk hun voordeel (lees omzet) mee kunnen doen.

5. Duurzaam denken en doen
Het duurzaam denken en doen loopt als een rode draad door alle voorgaande programma’s. Bij alles wat we als gemeente bedenken moeten we overwegen wat het voorstel of ons handelen betekent voor de verhouding people – planet – profit. Die moet in balans zijn anders is het niet duurzaam genoeg en gaat het ten koste van minstens één van deze drie elementen.

De gemeente adviseert samen met partners, zoals DuurSaam Etten-Leur, inwoners en bedrijven om te verduurzamen, te vergroenen. Het is belangrijk dat de gemeente daarin het goede voorbeeld geeft. We praten al drie jaar over het in bedrijf hebben van een circulair ambachtscentrum als voorportaal van de milieustraat. Dit heeft volgens GroenLinks Partij van de Arbeid vele kansen en mogelijkheden; milieuwinst, duurzaam en sociale arbeid. Deze ontwikkeling loopt echter wederom vertraging op. Dit gaat ten koste van de genoemde kansen en mogelijkheden. Hierover zijn wij zeer teleurgesteld in het college.
Het consuminderen is een belangrijke beweging op weg naar minder CO2-uitstoot en het besparen van grondstoffen. Het hergebruiken van producten, het repareren in plaats van nieuw kopen, 2^{e} hands kleding kopen, zijn ook bewegingen waar de gemeente onze inwoners op kan wijzen en voorlichting kan bieden. Samen op weg naar een schonere wereld voor ons en degenen die na ons komen.

We spreken onze dank uit aan de mensen van de griffie, het college, de ambtelijke organisatie en natuurlijk de andere partijen voor de constructieve samenwerking tot dusver, waarvan we hopen dat die op dezelfde voet doorgaat. GroenLinks Partij van de Arbeid staat voor een gezonde financiële positie, met extra impulsen of investeringen waar nodig. Voor de inwoners, het milieu en de samenleving als geheel. Namens de fractie, Gilbert van den Andel, Rob Huijskens, Luciën Gesser en Hans Wierema

In gedachten bij Djuna Maes 27-10-1987 - 07-01-2024